

בגיליון השבוע

בנין עולם // להרויח אלפי חסדים באמצעות מעשה קטן; עצת החפץ חיים.
מלוה ולוה // משלם בשביל חברו שחשבון הבנק שלו מוגבל, מתי יש חשש רבית
איש את רעהו // מכתבים שונים שמובילים למסקנה אחת...

דבר המערכת

העיקר הכוונה

היה זה לפני כמה שנים באחת מתחנות הרכבת הגדולות בארה"ב. בתחנה זו, אלפי אנשים עומדים ברציף בכל רגע נתון, כאשר רכבות באות ונוסעות בזו אחר זו, אוספות נוסעים ופולטות אחרים, וכל האזור רוחש ככורת דבורים עמלניות.

באותו בוקר, כרגיל, שקקה התחנה חיים סואנים. צפירות הרכבות ושקשוקי הגלגלים על הפסים פעלו ללא הפסקה. לפתע השתרר שקט מפוחד, דרמטי ובעיקר - בלתי אופייני: המוני העומדים על הרציף הביטו בפלצות בילדה קטנה שירדה אל נהר הפסים וכשלה באמצע הדרך.

הדממה נמשכה רגע קט, ואחריה החלו למלא את האוויר צווחות בהלה. התחושה היתה של אסון קרב ובא. הסדרנים ניסו באזקות לשכנעה שתברח משם, שתעלה חזרה לרציף, ובמהירות. אולם הילדה המבולבלת רק בכתה בהיסטריה ומישרה את הפצע שחטפה ברגלה.

ואז נשמע הקול המפחיד ביותר עלי אדמות: קול שעטת רכבת קרבה ובאה.

בליל הצעקות הפך נואש ונרעש יותר

המשך בעמוד הבא

תורת חסד

הגאון רבי גבריאל יוסף לוי שליט"א
ראש ישיבת "באר התורה" ונשיא הגמ"ח

בפרק הקודם הבאנו את דברי הרמ"א החמורים, על מי שעושה צדקה ומפרסם את מעשיו.

מידה זו של הצנע לכת, היא חלק בלתי נפרד ממצוות החסד. ואכן, הפסוק המצווה על אהבת חסד, מדבר גם על מידה זו: 'הגיד לך אדם מה טוב ומה ה' דורש ממך, כי אם עשות משפט, ואהבת חסד, **והצנע לכת** עם אלוקיך' (מיכה ו ח).

והסיבה שזה כל כך חשוב, היא משום שמטרת מצוות החסד היא להיות דומה לקב"ה, וכמו שאמרו חז"ל: 'מה הוא רחום וחנון אף אתה תהא רחום וחנון' (ירושלמי פאה פ"א ה"א), והרי הקב"ה מיטיב לעולם כולו ללא שמקבל תמורה כלל, ולכן גם מעשי החסד של בני האדם הרוצים להידמות לו, צריכים להיות נקיים וזכים, כדי להיטיב, וללא רצון לקבל בעדם כבוד או תועלת אחרת.

ההפסיד שכר בעולם האמת - מחיר יקר מידי!

מהנהגתו של מרן בעל הי"חפץ חיים זיע"א, אפשר ללמוד לענין זה. בחזרתו ממעמד הכנסיה הגדולה הוא נסע בקרון הרכבת יחד עם האדמו"ר בעל ה'אמרי אמת' מגור, ובכל תחנה בה נעצרה הרכבת, עמדו אלפי אנשים וביקשו לחזות בזיו פניהם של מנהיגי הדור.

בכל פעם שעצרה הרכבת בתחנה, נעמד האדמו"ר מגור על יד החלון, כדי לתת לאלפי האנשים שגדשו את התחנה את האפשרות לחזות בפניו, אבל מרן הי"חפץ חיים נשאר לשבת על מקומו ולא ניגש אל החלון.

שאל אותו האדמו"ר מגור, מדוע הוא לא ניגש לחלון, הרי כל כך הרבה יהודים מחכים לראות אותו.

ענה לו הי"חפץ חיים, שהמחיר שהוא עתיד לשלם על כבוד זה בעולם הבא, הוא יקר מידי.

האדמו"ר מגור השיב לו: 'וכי לא כדאי לשלם חלק מהעולם הבא כדי לעשות טוב ליהודים אחרים?!'

המשך בעמוד הבא

תגובות והערות על המדורים השונים יתקבלו בברכה בדוא"ל
Alon@hagmach.org.il או 6428158@gmail.com | או בפקס 02-6428158
מכתבים מובחרים יפורסמו בל"ג (ניתן בעילום שם)

יו"ל ע"י הגמ"ח המרכזי | עורך: הרב יעקב גולדשמידט | כותבים ומשתתפים: הרה"ג ר' יצחק אייזיק וינברג, הרב פנחס אריה רוזנטל, הרב יעקב סירוטה, הרה"ג ר' אשר וסרמן | עיצוב גרפי: ר.ק. | לפניית לועדה הרוחנית: הרה"ג ר' חיים כהנא 5610681@gmail.com

ויותר. תוך שניות אחדות כבר יכלו לראות את הקצה הקדמי של הרכבת השועטת במהירות של מאות קמ"ש ומתקרבת בדהרה. כולם עצרו את נשימתם, ויפחות פחד נשמעו מכל עבר. ענין של שניות עד שהגרוע מכל יקרה.

הסדרנים ניסו לסמן לרכבת לעצור, אך כולם ידעו כי אלו מאמצי שווא וכי אין שום סיכוי שהיא תספיק לבלום בזמן.

ואז, קפץ אדם מתוך ההמון, ניתר אל תוך הפסים המסוכנים, ובתנועות של פנתר מיומן תפס את הילדה, ומילט אותה במהירות עצומה ממקום הסכנה.

הפחד המשתק התפוגג כמו אשד.

כולם בכו בהתרגשות ולא האמינו למראה עיניהם. ההמון הקיף את המציל הגיבור והילל אותו ואת תעוזתו הבלתי נתפסת.

"מה גרם לך לסכן את עצמך בשביל הצלת הילדה?" נשאל המציל עם שוך הסערה.

המציל לא כל כך הבין בשל מה הסער הגדול סביבו. הוא הסביר לשואלים את הסיבה, והם נותרו פעורי פה: "עשיתי את זה בגלל חשבון פשוט מאד שעשיתי", הוא אמר, "ראיתי את הילדה על הפסים והבנתי בדיוק מה הולך להתרחש אם היא תיזדרס: יסגרו את התחנה לכמה שעות, רכבות לא תצאנה, ואני אאחר לעבודה בכמה שעות, ולא אוכל לקבל בסוף היום את חמשת הדולרים שאני מקבל ביום כדי לקנות לעצמי צלחת אורז וקצת מים.

כדי שזה לא יקרה, הבנתי שאני חייב למנוע את העיכוב הזה בכל מחיר! לכן עשיתי את מה שעשיתי" - - -

מה אנחנו לומדים מכאן? לומדים מכאן כמה מגוחך הוא האדם שעושה את המעשים הנכונים, אבל לא מתוך המניעים הנכונים. בסופו של דבר, בכל המעשה ההרואי שעשה, הוא רק התכוון לצלחת האורז שלו...

נחמד ללגלג על התמהוני מהסיפור, אבל ובואו ניקח את זה לחיינו.

אנו חיים בתוך מרבץ יהלומים - מרבץ של הזדמנויות לעשות מצוות ומעשים טובים. ולא רק חיים בתוך מרבץ כזה,

כמה יש ללמוד מזה את המבט הנכון על שכר העולם הבא, וכמה מאמץ צריך לעשות כדי שלא להפסיד אותו.

כדי לדרבן אחרים לתרום - מותר לפרסם

עם זאת חשוב גם להביא את סוף דברי הרמ"א שם, שמי שמקדיש דבר לצדקה, מותר לו שיכתב שמו עליו שיהא לו לזכרון, וראוי לעשות כן (סימן רמ"ט סעיף יג), שאם זה נעשה כדי לגרום לאחרים לתרום זה מבורך, ובפרט אם נעשה על ידי גבאי הצדקה שמפרסמים את הדבר כדי לעורר אנשים אחרים לתרום.

אבל ככל שאדם עושה מעשי צדקה וחסד כדי לקבל כבוד, הוא מביא על עצמו עונש, ולא מקבל שכר כלל כדברי הרמ"א.

בנין עולם

סדרת כתבות מפעימה המספרת את סיפור בניינו של "הגמ"ח המרכזי" ופותחת צהר לממלכת החסד הגדולה

בפרק הקודם עמדנו על סוד הקמתו של הגמ"ח, שמטרת העומדים בראשו היתה ונותרה טובת הציבור ועשיית חסד.

עובדה זו נותנת לכל חבר את האפשרות ליישם בפועל את עצתו של מרן בעל היחפץ חיים' זיע"א להעצמת עשיית החסד של כל יחיד ויחיד בצורה מופלאה וכבירה.

עצה זו מופיעה בספרו "אהבת חסד" (חלק ב' פרק ט"ז), שם הוא מבאר

את העוצמה האדירה שיש לגמ"ח ציבורי על פני גמ"ח פרטי משני טעמים:

הטעם הראשון הוא על פי מה שאמרו חז"ל, שזכות הציבור שעוסק במצוה, רבה יותר מזכות היחיד.

והטעם השני הוא, שלמרות שכל אחד משקיע מממונו סכום קטן לצורך קופת הגמ"ח, הקב"ה מחשיב לכל אחד כאילו הוא לבדו תרם את כל הסכום שבקופת הגמ"ח, משום שבלא כל יחיד ויחיד, לא היו מגיעים לסכום הכולל.

כמה מצוות אפשר לקיים בתרומה לגמ"ח לעומת תרומה רגילה!

זאת אומרת, שאם יש אדם שהצטרף לגמ"ח המרכזי והפקיד שם סכום מסוים, הרי שכעבור שנים הוא שותף בעשרות אלפי הלוואות, וכל הלוואה היא בנין בית בישראל, בית שבו יולדו ילדים יהודים טהורים

אדם שהצטרף לגמ"ח המרכזי שותף בעשרות אלפי הלוואות

וימשיכו את מסורת הדורות. וכל זה, נזקף לאזכותו של אותו יהודי שענינו היו בראשו והוא לא פספס את ההזדמנות המיוחדת, ובמקום לשלם את כספו לכספות הבנקים, הוא ניצל אותו להביא אור ורווחה לבתי ישראל.

את הדברים הללו ציין מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצ"ל, שהיה משיב לשואלים על הדרך הנכונה בהשתדלות לנישואי ילדים, שבגמ"ח המרכזי יש מצווה מרגע נתינת התרומה הראשונה.

גם מרן פוסק הדור הגרי"ש אלישיב זצ"ל, שהורה שמוותר לתרום מכספי מעשר לגמ"ח המרכזי, בודאי היה זה משום המצווה שיש בכל תרומה ותרומה לגמ"ח.

בשביל להרוויח את השפע הכביר הלזה - נדרש רק כוונה!

אבל, וזה פרט חשוב במיוחד. ידועה ההלכה ש'מצוות צריכות כוונה', וכדי לזכות לכל השפע הרב הזה צריך להפעיל את הראש לרגע אחד בלבד.

כל שצריך הוא לזכור ולכווין, שמעבר לרווח האישי של נישואי הילדים בסיוע הלוואת הגמ"ח המרכזי, אנו מתכוונים להעמיד את כספנו לטובת מצוות הלוואה.

מחשבה קטנה זו, היא זו שמביאה את כל השפע האמור לטובת שותפי הגמ"ח. וזה הרבה יותר חשוב מנישואי הילדים, משום שלצורך נישואי הילדים מוטל עלינו רק לעשות 'השתדלות', אבל בקיום מצוות כל אחד רוצה לעשותם בדרך הנכונה ביותר ולכתחילה.

בענין זה של חשיבות הכוונה במעשים שנעשים מסיבות שונות, והם גם במקרה מעשי חסד כבירים - הרחבנו השבוע במאמר הפותח של הבטאון. ■

אהבת חסד

תמצית ענייני גמ"ח ע"פ ספר אהבת חסד להח"ה הרה"ג ר' אשר וסרמן שליט"א, מח"ס 'קיצור אהבת חסד' נמסר על דעת שלא להעתיקו ללא רשותו

א) אדם שהעני, ועל ידי הלוואה יוכלו להחזיקו שלא יתמוטט לגמרי ויצטרך לבריות, הנמנע מזה - עובר גם על מצות התורה "וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו גר ותושב וחי עמך", ונאמר עוד "וחי אחיך עמך" - שנצטוינו בזה להחזיק ביד אחינו שהעני, על ידי מתנה או הלוואה, או שותפות, או למצוא לו עבודה, כדי שלא יפול ויצטרך לבריות.

ב) וכן עובר על מצות עשה המפורשת בתורה לענין הלוואה - "אם כסף תלוה את עמי את העני עמך" - שנצטוינו בזה להלוות לאחינו בעת דחקם. אזהרה זו נכפלה גם בפסוק "והעבט תעביטנו".

(פתיחה לאהבת חסד)

אלא גם עושים בפועל מעשי חסד כל היום. כשאנו ממלאים את המטלות שלנו בבית, כשאנו לוקחים את הילדים למוסדות הלימוד שלהם, כשאנו נותנים להם אוכל, ועוד ועוד. אפילו כשאנו עובדים, עדיין אנו עושים חסד, גם אם אנו מקבלים על זה כסף. בסופו של דבר, עולם חסד יבנה - כפשוטו. כל אחד, כל הזמן - עושה בשביל כולם.

עכשיו, יכול האדם לעשות את אותם דברים, ולחשוב שהוא עושה את זה כי הוא צריך פרנסה, כי אין ברירה, כי ככה כולם עושים. אבל באותו זמן הוא הרי מחמיץ את ההזדמנות להפוך את כל פעולותיו לחסדים של ממש. כמה חבל.

בעל מכולת שמוכר ליהודי לחם וחלב, והוא מכווין בזה לשם מצוות חסד, הרי שהוא מימש את הפוטנציאל הגלום במעשה שלו, ו'מיקסם' את הרווחים כנהוג לומר בעולם העסקי. הוא זכה והפך מעשה, שבין כך ובין כך היה עושה אותו - למצווה. העיקר הכוונה - כפשוטו...!!

וגם, החסד הגדול מכולם - לימוד תורה. כן, לימוד תורה, בנוסף למצוות הלימוד, הוא גם חסד גדול עם כל העולם, שלא יכול היה להתקיים אילולי הלימוד הזה.

כך דורש המדרש בפרשתנו על מה שאמר יצחק ליעקב: הקול קול יעקב והידים ידי עשו: בזמן שקולו של יעקב נשמע בבתי כנסיות ובבתי מדרשות - אין הידים ידי עשו שולטות בכס.

במילים אחרות, בשעה שאנו לומדים, אנו גם מקיימים מצוות חסד ומונעים כאב וסבל, דם וייסורים מעם ישראל. כל מה שצריך הוא רק לכווין לזכות בזה. לחטוף מעשי חסד מוכנים ומזומנים, שאנו כבר ממילא עושים... ■

עיקר חשיבות הצדקה וקיומה בשלמות הוא רק מה שנותנים מטעם גודל המצוה מהשי"ת המצווה ומרחמנות הלב

(המגיד מקוויניץ)

מלווה ולווה

שו"ת בענייני הלואה וחסד מדברים הנוגעים למעשה
הרה"ג ר' פנחס וינד שליט"א
ראש בית ההוראה לענייני ריבית

שאלה

ראובן נדרש לעשות הוראת קבע למוסדות הלימוד של בניו, אך מכיון שחשבון הבנק שלו מוגבל, הוא ביקש משמעון שהכסף ייצא מהחשבון שלו, בהוראת קבע או בכרטיס האשראי שלו, והוא יעביר לו בכל חודש את הכסף.

כדי ששמעון יסכים לעשות כן, הוא הציע לו שיוסיף לו 50 ₪ כתוספת, עבור ההשתמשות בחשבון שלו.

האם יש בזה איסור רבית?

תשובה

א. נפסק בשו"ע (סי' קע סעי' א), שהנעשה לחבירו ערב שלוף דוץ על ההלוואה שלו, נחשב למלוה, ולשיטת רוב הפוסקים אסור ללוה להוסיף איזה תוספת לערב כיון שהוא המלוה שלו, ונמצא מוסיף יותר בשביל ההלוואה:

הט"ז (סי' קע סק"ג) מחמיר שלא לשלם כסף לערב שלוף דוץ, וכן הסכים החו"ד (שם סק"א), ומחמיר יותר לאסור אף בערב קבלן, והש"ך בנקוה"כ מיקל בזה, ולהלכה החמירו הפוסקים בערב שלוף דוץ, ע"י שו"ע הרב (סעי' סג), ובינת אדם (סי' ב).

ב. ועל כן המשלם חשבון חשמל וכדו' עם כרטיס אשראי של חבירו, נחשב חבירו לערב שלוף דוץ, שאף שעדיין לא שילם את הכסף, מכל מקום כשנותן כרטיס אשראי של חבירו הרי חבירו מתחייב לשלם לחברת האשראי תשלום זה, וחברת האשראי יכולה לגבות סכום זה מבעל הכרטיס עד כדי הוצאה בפועל, ולכן נחשב לערב שלוף דוץ ואסור לשלם לו שכר.

ג. אך מה שאין כן בהוראת קבע, שאין לבעל ההוראת קבע שום התחייבות כלפי החברה או המוסד ויש לו רשות כל יום להפסיק את ההוראת קבע, והמוסד אינו מכיר את בעל החשבון ואין להם שום זכות תביעה כלפיו, על כן אינו נחשב כלל לערב עבור החוב של חבירו, והוא רק כמראה מקום מהיכן לקחת את הכסף.

ד. וכמו המבקש מחבירו טובה שהוא יתן לו כסף וחבר אחר הצריך את הכסף יבוא לביתו ליקח את הכסף, האם החבר נחשב מעתה לערב שלו שלוקחים את הכסף מביתו? ודאי אין בזה איסור. וה"נ, חתימה על הוראת קבע אין בזה שום התחייבות ומותר לתת כסף לחבירו על שנותן לו רשות להשתמש בהוראת קבע שלו.

ה. לסיכום הדברים, התשובה לשאלה הנידונה: בכרטיס אשראי - אסור. בהוראת קבע - מותר לכתחילה, ואין בזה איסור רבית.

לפניות ושאלות בענייני רבית לבית ההוראה: 053-3110820

איש את רעהו

מכתבים למערכת

שני מכתבים מעניינים הגיעו למערכת, והמעניין הוא ששניהם עסקו באותו ענין אך מזווית שונה...

לכבוד הגמ"ח המרכזי,

בימים אלו קבלתי הודעה מביטוח לאומי על פתיחת תוכנית חסכון לכל ילד עבור בני, ובעקבות כך נדרשתי להעביר את בני לתוכנית חסכון ע"פ ההלכה ללא ריבית.

בודאי שהיה לי נח יותר לו היה לי אפשרות להעביר את הכסף לגמ"ח, ובמקום הריביות המסופקות, לקבל 'ביטוח חסדי' לילדי ברוחניות ובגשמיות, כפי שאומר החפץ חיים.

האם ישנה אפשרות, ליצור גמ"ח מכספי החסכונות של בטוח לאומי? יתכן שאם גוף מכובד ומבוסס כמו "הגמ"ח המרכזי" יציע תוכנית, תקבל זאת מדינת ישראל. ואז אולי אף יהיה לנו גמ"ח עם בסיס כלכלי רחב, שיוכל לאפשר הלוואות משכנתא ללא ריבית (כמו שרצה הבורא וכמו שצוה בתורה).

בכבוד רב והוקרה

צ. פינסקי, מודיעין עילית

לכבוד בטאון 'עמוד החסד' שע"י הגמ"ח המרכזי,

בעקבות המדור המעניין והמחזק על הנהגות החסד של מרן פוסק הדור הגר"נ קרליץ זצוק"ל, התעוררתי לשתף אתכם בסיפור שקראתי לאחרונה, שסיפר רבה של אחוזת ברכפלד הגאון רבי ישראל זיכרמן שליט"א.

אברך שאל את מרן הגר"נ קרליץ זצ"ל, לגבי הצעה שקיבל מהבנק, להפקיד את כספי קצבת הביטוח הלאומי בבנק כתכנית חיסכון לילדים.

שאלו רבי ניסים: "ומדוע לא להפקיד בגמ"ח?" ענה האברך, שהבנק נותן לו רווחים (עם היתר עסקה). ענה לו רבי ניסים ללא עוררין: "לא כך מחתנים ילדים!"

משיצא השואל הסביר רבי ניסים: "וכי כמה ירוויח מכל הרווחים הללו? הרי אין בזה אפילו כדי לחתן ילד אחד. אם כן גם אז יצטרך לסייעתא דשמיא גדולה כדי לחתן, נו, וכי את חלק הרווחים של הבנק הקדוש ברוך הוא לא יתן?! אדרבה, כשיפקיד בגמ"ח ועל ידי זה יעזור ליהודים אחרים, יעורר עליו רחמים, ומידה כנגד מידה יעזרו גם לו!"

בברכה ובהערכה רבה

י.א. שפרלינג, ביתר עילית